

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an ———— 20 coroane.
Pe jumătate de an ———— 10 coroane.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ:
DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Arad, Strada Deák Ferenc Nrul 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Pe cine urmăm ?

Noi visam, ca în ziua cea mare, când se va întruni Constituanta la București, să ne vedem uniți în cugete și în simțiri cel puțin până punem temelie României-noui. Iar azi vedem înaintea noastră *prăpastia partidelor din vechiul regat*.

În constelațiile noastre politice din Ardeal a existat numai un partid: *partidul național*.

Aveam, ce-i drept, pe așa numiții „moderați”, cari din când în când încercau să întemeieze și un partid „gubernamental” românesc. Dar aceste încercări nici când n'au succes. Sentimentul public românesc în Ungaria nu era accesibil pentru gubernamentalizare.

La declararea Unirii din Alba-Iulia s'a desființat vechia organizație a comitetului național. Partidul național a rămas însă și în noua constelație de stat, ca *expresia unității naționale din Ardeal*.

Încercări de formare a unui partid radical s'au făcut și în nouă constelație politică a Ardealului. A învins însă considerația mai înaltă: *să ne prezentăm în Constituanta, ca partidul istoric ardelenesc*. Gestul dlui Amos Frâncu, de a-și subordona afecțiunile pentru chestia țărănească interesului mai înalt de unitate, e semnul concepției sale politice superioare.

Încât știm noi nici opoziția din Bănat nu e o negațiune a partidului național, ci o notă de nemulțumire cu Consiliul Dirigent și urgearea mai pronunțată a centralizării guvernamentului la București, adevărat realizarea unirii desăvârșite. Altmintrelea cea mai ferbinte dorință și a noastră.

„Autocandidații” din preajma alegerilor deasemenea ating numai disciplina internă de partid. În fond și ei profesază programul partidului național și se declară membrii ai acestui partid, pe care cred a-l servi mai bine, decât candidații „oficioși.”

Partidul național e o tulpină din care ori cât ai tăia, tot ramuri de ale partidului național vor odrăsi. Acesta e un fenomen al vieții noastre politice din Ardeal.

Partidele din vechiul regat trebuie să țină seamă de acest fenomen, pentru că înrânsul este sintetizat sufletul politic ardelenesc.

După teoria constituționalismului sufletul poporului trebuie să fie reprezentat în corpurile legiuitoare. Lăsați să se reprezinte sufletul poporului din Ardeal prin sine însuși în corpurile legiuitoare, pentru

că numai astfel vom obține o reală reprezentanță a părților constitutive din noul regat. Din variația moravilor celor patru părți constitutive ale României-Mari va *răsări armonia sufletului românesc*.

Se vorbește de încercările partidelor din țara mamă, de a ne atrage în sfera intereselor lor vulgare. Cu satisfacție constatăm, că cel puțin aici la periferii nu s'a manifestat nici o influință din afară în alegerile noastre. Nici din partea celorlalte partide din țară. Alegerile noastre sunt dominate numai de disciplina internă a partidului național. Poate, că rigoarea disciplinei a suprimat și aspirațiuni legitime și a menajat chiar mediocrități. Dar până la un grad oarecare rigoarea era justificată față de „Românii noi”, cari dădeau cu coatele și la mandatele de deputați, după ce s'au încălzit în țara românească. În sfârșit desăvârșit e numai Dumnezeu!

Ne cuprinde însă îngrijorarea de luptele înverșunate de partid, ce se dau în vechiul regat, lupte, cari stropesc până la coroană și cari ne amenință și pe noi cu cutropire.

Există și o morală politică: *să încete luptele de partid, când e vorba de soarta țării*.

Astăzi este pusă țara în fața problemei de a desăvârși întregirea neamului. Până ce nu este desăvârșit acest ideal luptele interne trebuie să fie subordonate. Totul pentru țară!

Toți trebuie să aducem jertfa inimii pe altarul patriei. Cine jertfește mai mult acela este mai mare patriot. Istoria va face dreptate tuturor după faptele lor. Să fim noi, înțelepții patriei inferiori în sentimentul jertfei de sine pentru patrie, ultimului soldat din eroica armată română? Celor cari ar voi să se apropie de noi cu intenție de acaparări, le zicem cu apostolul Pavel: „Nici suntem ai lui Pavel nici suntem ai lui Apollo”, ci suntem fiii mamei noastre România, adunați în hainele noastre de sărbătoare în jurul coroanei.

Să trăiască Regele! Pe El îl urmăm!
Roman R. Ciorogariu.

Marele congres preoțesc din București.

— Ziua I. după amiazi —

Presă noastră de dincoace de Carpați s'a mulțumit a înregistra în treacăt ținerea și constituirea congresului, dar nu miezul desbaterilor,

cari cum se va vedea, au o importanță care adesea trece peste granițele vieții bisericești. Voi căuta să arăt nu discuțiile, așa cum au decurs, ci păreri și ideile cari au eșit mai mult la iveală.

Comitetul de organizare împărțise întreg materialul de discutat în 11 teme, și pentru fiecare temă designase, pentru a se putea auzi păreri diferite, câte doi referenți, cari adeseori găseau în referate amănunțite nu numai mijloace diferite pentru înfăptuirea aceluiași scopuri, dar uneori soluții și directive cu totul opuse.

Primul punct în program: *cum trebuie să se îndealegă autonomia bisericii*, a stârnit o discuție tare animată. De lângă multele păreri ridicate în chestia de amănunt a viitoarelor formații în biserică, două au fost preocupările generale: *raportul dintre biserică și stat*, cu toate situațiile ce derivă din acest raport în ce privește conducerea, alcătuirea diferitelor organe, alegeri de episcopi, chestia centralizării sau descentralizării, și a doua *introducerea elementului mirean*, în spiritul statului organic al lui Șaguna în biserică.

Referenții asupra acestei probleme, *Pr. V. Radu* și *Furtună* au căutat să stabilească relele actualei alcătuirii, arătând înnoirile parțiale, cari ar fi necesare pentru a da fiecărui organ bisericesc, dela parohie până sus la sf. sinod libertatea de mișcare necesară unei vieți adevărate și sănătoase.

Prima parte a discuției s-a pornit în cadrele generale ale problemei, dar în linii fragmentare, întrucât cei mai mulți oratori luminau prin cele spuse de ei câte o față diferită a chestiei. Un timp oarecare discuția s-a oprit la întrebare, dacă, și până acum, biserică a avut o autonomie a sa sau nu. Unii o contestau, lăsând a se vedea dorința: ca autonomia bisericești, fără a voi să alcătuiască stat în stat, să fie aceea pe care o posedă *armata*, unde guvernul nu poate să se amestece în felul cum conduce un colonel regimentul său la atac, deși în ultima analiză și colonelul tot statului servește, și de stat este plătit Armata e a statului, întreținută de stat, dar în toate mișcările liberă în cadrele organizației proprii. Cam așa se dorește autonomia bisericești.

Acest fel de a vedea a stârnit însă o altă discuție: *politicianismul în biserică*. Dacă s'au ridicat glasuri, cari timid sau deschis apărau autoritatea statului, binele făcut de el, intervenirea lui când biserică însăși nu-și putea ajuta, dacă s'au adus chiar elogiul unor anumiți bărbați de stat, cuvântul „politicianismul în biserică” a ridicat toate glasurile, aprobarea unanimă pentru detestarea și înfierarea acestei nefaste influențe.

Seara târziu vorbesc, după ce discuția se ramifică tot mai mult pe chestiuni laterale, cari priveau problema, dar nu o îmbrățișau întregă, — din partea ardelenilor pâr. St. Meteș, și dr. Nic. Bălan.

Primul insistă asupra cunoscutelor sale păreri expuse în raportul său prezentat congresului preoțesc dela Sibiu, și cari culminează în dorința de organizare a bisericești pe baze canonice, sub conducerea unui sf. Sinod, compus din episcopi, fără arhieriei titulari, și *omiterea elementului laic din biserică ca anticanonice*. Pâr. *Bălan*, într-o expunere amplă, fixează principiile generale, cari ating această problemă, principii conform cărora biserică poate fi autonomă fără a jigni interesele statului, dimpotrivă ca o putere conlucrătoare,

coordonată în autoritatea ei intrinsecă, supusă și dependentă în ce privește afacerile materiale, — având cu timpul a-și crea posibilitatea unei situații independente — dar liberă în administrarea ei internă. Sf. Sinod e singurul for canonic, în conducerea spirituală; în celelalte privințe admite introducerea elementului mirean, rămânând a se da proporția cuvenită procentului laic. Espunerile păr. Bălan sunt urmărite cu cea mai încordată atențiune.

Luarea hotărârii se amână pe ședința proxima.

Ziua II.

În continuarea discuției asupra autonomiei se insistă că obținerea acestei autonomii nu este îndreptată nici contra statului nici contra ierarhilor. Nu trebuie peneșiri, nici tânăeri: *autonomia nu o vom pe seama preoților, nici împotriva cărilor, ci împreună cu ei nu prin revoltă, ci prin evoluție, desăvârșind legiurile, fie și canoanele, cari nu sunt perfecte, dar perfecționabile.*

(Va urma.)

Ce vi-se pare de Hristos?

Al cui fiu este El?

(Matei 21, 42.)

De F. Bettex. Trad. de N. Tandreu, preot.

(Urmare.)

Acestea 40 de zile ne amintesc într'un mod lămurit de cele 40 de zile ale potopului, de cei 40 de ani cât a trebuit să rătăcească Moise prin pustia dela Horeb, îndoindu-se în puterea și misiunea sa de a mai putea scăpa pe poporul Israel; de cele 40 de zile când poporul lui Israel, părăsit de Moise, a fost pus la încercare, dar proba a eșit rău, pentru că a trebuit apoi să rătăcească, drept pedeapsă, prin pustie încă 40 de ani; de cele 4) de zile cât a stat tot în aceasta pustie marele proroc Ilie, și apoi chinuit și el de frică și de indoeală în misiunea sa, (I Regi 19, 1 -- 18) a plecat spre Horeb ca acolo să primească hotărârea dumnezeiască; în sfârșit ne amintesc de cele 40 de zile de ispită a lui Hristos în pustie. A trebuit să aibă așadar drept Böhme, acest om plăcut lui Dumnezeu, când a crezut că și Adam a fost pus în rai la încercare în cele 40 de zile înainte de căderea sa în păcat și de aceea și Hristos a voit să rămână 40 de zile tot în acel rai, care încă nu era de tot despărțit de pământ, ci se făcuse numai nevăzut pentru noi, pentru că să dovedească, că el, al doilea Adam, poate rezista oricărei ispite. — Dar ori cum ar fi acest lucru, pentru ochii unui credincios se deschide aici o largă perspectivă plină de taine.

Dar oare cum este viața în acest rai? Cum s'a arătat Hristos învățăcelilor săi? În îmbrăcămintea sa obicinuită mai înainte, cu aceleași trăsături ale feții, sau luminat ea pe muntele Taborului? S'a arătat numai lor, sau la toți oamenii, ca d. e. în drumul spre Emaus și în casă? Pentru că a mâncat el de mai multeori în fața învățăcelilor? Desigur și pentru că să le arate realitatea absolută a învierii sale corporale, dar aceasta mâncare a avut desigur și un înțeles mai adânc, precum preste tot noi nu putem înțelege nici valoarea simbolică a peștelui, cu care ne întâlnim de repetiteori în viața lui Hristos.

Și ce le-a putut el spune despre acest rai în care petrecea acum? Sau că nu le-a spus nimic despre aceasta și niciunul dintre învățăceli nu cutează să-l întrebe pe El? (Ioan 21, 12).

Pentru că au trebuit să plece ei în Galilea, ca acolo să-l vadă, pe câtă vreme el se înalță, la ceruri, de pe muntele maslinilor? Ce însemnează înălțarea la cer, pe câtă vreme întreaga lume e ceriul lui Dumnezeu?

La toate aceste întrebări nu poate da nimenea un răspuns sigur. Totuș ele aparțin la

acel balsam vindecător de suflete, pe care ni-l recomandă apostolul: „Gândiți-vă la cele ce sunt de sus“. Nici peregrinul nu știe bine, cum va fi în țara lui frumoasă, după care se dorește atâta, dar el totuș se gândește la ea: și tocmai acest simțământ îl face ca în drumul său să nu se oprească prea mult la toate nimicurile.

În sfârșit s'au împlinit și cele 40 de zile și figura Fiului omenesc este și mai măreață, iar cuvintele lui și mai pline de maiestate. Atunci își conduce învățăcelii pe muntele maslinilor și le zice: „Datumi-s'a mie toată puterea în cer și pe pământ. Dreptaceea mergând învățați toate neamurile, botzându-i pe ei în numele Tatălui și al Fiului și al sfântului Duh. Învățându-i să păzească toate câte am poruncit eu vouă. Și iată eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului“.

Apoi s'a înălțat la ceruri și șede de-a dreapta Tatălui. (Marcu 16, 19).

Și iarăși va să vină, să judece vii și morții.

XIII

Dar oare ce înfățișare a avut Hristos în decursul vieții sale pământești? — O întrebare, care a preocupat și pe unii oameni evlavioși. Unii s'au referit la cuvintele profetului: „El nu avea chip și nici frumsețe; și noi văzându-l arătos nu eră, ca să-l dorim“ (Isaia 53,2); alții la cuvintele lui David: „Tu ești mai frumos decât fiii oamenilor“ (Ps. 45,3). Așadar noi nu știm apriat cum eră el; nici nu credem, că ne-ar fi rămas vre-o urmă dela vre-un artist despre dânsul, pentru că el nu s'ar fi învoit să rămână despre el nici portret, nici medalie, nici bust și nici statuă. Dar cum se înfățișează el aieva, cum îl vom vedea și tu și eu odinioară, despre aceasta avem noi o imagine, acurată, zugrăvită după natură, decâtă unul, care l'a văzut pe el: „Și în mijlocul celor 7 sfeșnice asemenea fiului omenesc, îmbrăcat cu haină lungă și încins la mijloc cu brâu de aur. Iară capul lui și părul alb, ca lâna albă ca zăpada și ochii lui ca para focului. Și picioarele lui asemenea cu arama de Liban ca într'un cuptoriu fiind arse și glasul lui, ca glas de ape multe. Și în mâna lui cea dreaptă având șapte stele și din gura lui sabie de amândouă părțile ascuțită eșind și fața lui ca soarele strălucește întru puterea sa. Și dacă l'am văzut pe el, am căutat la picioarele lui ca un mort, și a pus mâna sa cea dreaptă peste mine, zicându-mi: nu te teme, eu sunt cel dintâi și cel

(Va urma.)

Soldatul Român.

Disertație cetită la 15/28 Sept. 1919, în sala mare a primăriei din Tileagd.

(Urmare.)

Până să ajungem aici, a trebuit să dăm, în sfârșit față, și cu doritul sufletelor noastre, cu soldatul român.

Mărturisesc cu adâncă și nemăsurată bucurie și fericire, care, dacă nu se poate cobori în cuvinte omenești — întreagă — și nu se poate spune decât în doine și stihuri de laudă — am să-l cânt o viață întreagă pe marele erou: *soldatul român*, pentru că rar o inimă să înțeleagă, ochi să vadă cum văz și înțeleg eu, darul neînchipuit de mare al lui Dumnezeu, care ne-a învrednicit să cunoaștem *motivul etic* al biruințelor românești dela Nistru, Prut, Siret și Tisa. *Sufletul mare* al soldatului român, fiul lui Ștefan Vodă, și Mihai Viteazul, — acesta e biruitorul.

Am trăit mai bine de jumătatea unei vieți omenești. În Lipova noastră, loc de mare însemnătate strategică, până fusei acasă june, mai apoi preot tiner, — în urmă — în situația actuală, văzut-am multe manevre, mulțime enormă de soldați, dar oameni vii, iuți, stăpânind o inteligență scăpărătoare, gata în ori-ce moment să

execute, fără murmur, cu elan de însuflețire, ordinele superiorilor, — u'am văzut până la soldatul român din vechiul Regat și la românii erou, dela noi ajuns împărțit la neamuri străine, pe diferitele fronturi, — luptându-se pentru alții și, de silă, contra sângelui său!

* * *

Am văzut soldatul român dela intrarea României în acțiune, dela anul 1916 și până la biruința antantei. L-am văzut — împlinindu-mi visul din copilărie — la paradie în anul 1898, acum sunt 21 de ani, la 10 Maiu, în București, defilând înaintea Regelui Carol, și a principelui Ferdinand, actualul, rege al României.

Li-am studiat în lupte, unde a făcut minuni: la Oituz, Mărăști și Mărășești, erou și simplu, cu suflet curat, lipsit de fumuri deșarte, ferit, prin credința în ajutorul lui Dumnezeu, de curentele bolnăvicioase: comunism, bolșevism, socialism, cari, dupăcum văzurăm, nimiciră națiuni fudule și puternice.

Țara Românilor a rămas curată; în tot cuprinsul ei nu se află decât o disciplină militară viguroasă, care întărește conștiința soldatului și-l face sigur de izbândă.

L'am întâlnit pe soldatul român și aici în Tileagdu nostru. Am petrecut cu atențiune raportul de camaraderie, ce există cu toată severitatea disciplinei — între ofițeri, gradați și soldatul de rând. *Sinceritatea sufletului românesc*, naivitatea copilărească a băeților, în a-și povesti superiorilor toate păsurile și tainele inimii, a contribuit, o clipă mai de vreme, la deslegarea enigmei: cum birui acest neam în o luptă neegală, față cu un dușman înzecit de mare și excelent echipat! Soldatul nu are *secret nemărturisit* în fața superiorului său!

Gradați și ofițeri îl tratează ca pe un frate. Fiecare se preocupă, îndeosebi, de datorie, să și-o facă întreagă; la sine, se gândește în urmă, când țara e afară de pericol. În viața simplă și modestă de-acasă, în vechea Românie când se da alarmă, că are să se înceapă campania de războiu, la glasul de chemare al marelui Capitan, Regele Ferdinand, în munți răsună goarneau și în urmă prin toate satele să începe hora. Și tot mereu, cu hora, tot în joc și tot în foc, ei merg, șoimann înainte, pentru-că știu să meargă numai înainte!

Simplu și nepretențios, rezistent la toate intemperțiile vremilor, cu puțină mămăliguță, uneori desculț și aproape gol, soldatul român a săvârșit minuni de vitejie. Și, cum vitejia e a sufletului și nu a trupului; și, cum rațiunea culturii se poate concepe numai în strânsă și intimă legătură cu sufletul, putem scoate liniștiți concluzia, că în privința aptitudinilor culturale, sufletul obștei române este capabil de cel mai desăvârșit progres.

* * *

Românul în luptă are nădejdea biruinței, pentru-că crede în Dumnezeu. „La omul de nădejde sufletul poruncește trupului, la cei netrebniți sufletul este covârșit de trupul lor, lacom, nesățios și fricos, ca ori-ce trup (Delavrancea.) Nădejdea, izvorită din credință, este iarăș o notă de cultură a neamului românesc, crescut în legea dreptmăritoare a Domnului nostru Isus Hristos, o lege, care l-a născut român, l-a crescut creștin, la avansat erou, l-a decretat element de ordine și o garanță permanentă a culturii umane în răsăritul Europei.

(Va urma.)

„Plânsul din punct de vedere psihologic și pedagogic.“

Omul este o ființă unitară, aceasta o înțelege așa, că cele două feluri de manifestări totdeauna să însoțesc. Ori care manifestare psihică e însoțită de o mișcare fizică și viceversa, ori care mișcare fizică își are baza ei în suflet.

Despre acest adevăr ne putem convinge analizând atari manifestări.

Spre a motiva modul meu de procedare în analiza subiectului din chestiune țin să amintesc în treacăt, care e procedura psihologica în asemenea cazuri.

Sunt două metode de cercetare științifică anume inductiv și deductiv. Pe care din acestea îl întrebuințează psihologia?

Răspuns acestei întrebări ne dă natura și

materia studiului de cari ne ocupăm în cazul de față natura și materia psihologiei.

Materile cu care operează psihologia sunt anumite fenomene, scopul e cunoașterea acestora, prin urmare natura psihologiei nu poate să pretindă în cercetarea ei plecarea dela o lege generală, ci va pretinde ceretarea, scrutarea sau examinarea acestor fenomene. E evident deci că metoda psihologiei experimentale e metoda inductivă. Acum să vedem cum să aplicăm acesta! Aplicarea acestui metod d. e. în științele naturale externe e mai ușor de aplicat, pentru că izvorul acestor cunoștințe e în afară de noi, deci cu ajutorul senzurilor ne putem câștiga cunoștințele necesare.

Izvorul cunoștințelor psihologice însă e conștiința noastră de unde o putem afla nu tot așa de ușor, dar o putem prin două căi: prin 1. observația proprie, într-o specție sau observare subiectivă și 2. prin observarea altora, sau obiectivă. Ambele sunt folositoare se ajută și întregesc reciproc. Observația subiectivă mă îndreptățește a observa pe altul și numai observația obiectivă confirmă observația subiectivă. După aceste premise să cercetăm deci decurgerea fenomenului așa numit *plângere*.

Când plânge cineva își închide ochii din când în când de tot, dar sub întreaga durată a plânsului pleoapele și-le trage mai aproape de orbită ca de comun, când nu plânge.

Glandulele lacrimilor secreteză mai multe lacrimi ca de obicei, respectivul dă diferite tonuri, întreaga față a plângătorului își schimbă poziția originală cu alta, carea difere la singuraticii indivizi, să șterge în continun la ochi, punând în scopul acesta și mâna în funcțiune, după aceea respectivul care plânge să șterge încontinun la nas, care de astă dată e mai abundanț în materia sa, pentru că din belșugul lacrimilor acum îl revine o parte mai mare ca de obicei.

Aceasta este partea fiziologică a plânsului pe baza căreia putem deci și da definiția fiziologică a acestuia și vom zice:

Plânsul este: *Scurgerea lacrimilor adunate în bazenașul lor, printre pleoape și gene afară.* Psihologiceste zicem că plânsul este: *Exprimarea sentimentelor noastre mai de multe ori de durere zic așa pentru că la copil înlocuște chiar vorba.* Copilul nu totdeauna plânge că îl doare ceva, ci plânge și pentru că e flămând etc.

Solurile plânsului.

Dacă cineva să lovește la atare parte a corpului, aceasta iritație cu ajutorul nervului sensibil se conduce la centru, unde se produce o senzațiune de durere, în urma căreia nervul motoric cu acceleritate mare pune în mișcare organele cari conlucră la plâns și omul plânge. Cauza a fost lovirea, carea a produs sentiment neplăcut, iar efectul a fost plânsul. Fiindcă diferitele mișcări urmează momentan și chiar fără voia noastră, pentru că nu ne punem pe cugete în asemenea cazuri, ca să plângem ori nu, zicem ca acest soi de plâns aparține mișcărilor *reflexive*; iar pentru că cauza care l-a produs e în corp să numește *plâns fizic*. Dacă unui băiat îi răpește tovarășul o jucărie plăcută lui, plânge.

Când îl ajunge pe cineva o nefericire, plânge. Dacă vedem mai mulți indivizi plângând, din incidentul unei mare nefericiri venite asupra unui confrate, plângem și noi, chiar fără a ști în amănunte cauza plânsului, acest plâns se zice că e *automatic*.

În cazurile aceștea și altele asemenea acestora cauza plânsului nu e în corp, din contră ce s'a produs în urma muncii spirituale ce s'a întâmplat în singuraticile cazuri, pentru aceea zicem că acesta e plâns *psihic*.

Cauzele plânsului.

Copilul când vine în lume plânge, pentru că clima de afară nu corespunde cliimei de mai nainte și aceasta diferință a temperaturii îl atinge neplăcut, ceia ce dânsul o exprimă prin plâns.

Se mai zice că cauza primului plâns e în durerea ce i-o cauzează întrebuintarea pentru prima oră a plămânilor.

Unii zic că primul plâns a noului născut e expresia durerilor de moarte a cutărui antecesor, care prin el își reia corpul.

Crescând micuțul i-se înmulțesc năcazurile ca tot atâtea cauze de plâns, el plânge când e flămând, plânge când are ceva dureri, plânge când să simte în necurătenie mai târziu prin plâns își exprimă chiar și mânie, de când i-se

înfașe mâinile și el ar dori să facă ceva cu ele și mai târziu obișnuindu-se a fi purtat în brațe, ori legănat plânge dacă nu e în brațe ori legănat. Plânge când e somn, plânge când aude glas străin, plânge când să sparie.

Desvoltându-se pute-ile psihice, plânsul își mai perde din teren. Îndată ce copilul începe a găngăni ceva, numește cu cuvintele lui ceia ce-i trebuie și pentru ce mai pante trebuia să plângă, pentru că o poată câștiga.

Nainte de desvoltarea sa, mai bine zis pe treapta primă a desvoltării puterilor sufletești, plânsul copiilor e fizic, — care de altcum nu înceată nicicând.

Desvoltându-se însă băiatul sufletește începe a se manifesta și plânsul psihic, copilul plânge când merge mama de acasă, plânge când simte că i-s'a făcut nedreptate.

Când pentru o faptă rea băiatului nu i-se aplică pedeapsă corporală, numai se înfruntă el iar plânge.

De multe ori nu-i succede ceva după cum a voit, plânge.

Când nu se poate apăra contra batjocurilor ori glumelor ironice ale tovașilor săi, plânge. Plânge băiatul de multe ori și atunci, când voește să câștige ceva, ceia ce pe altă cale nu ar putea-o câștiga.

Desvoltându-se băiatul, plânsul ca manifestatiune a sentimentelor devine din ce în ce tot mai rar, așa încât la un anumit grad e și genant, cu toate acestea total nu dispare, ci însoțește pe om până la sfârșitul vieții sale. Bărbați femei, bătrâni încă plâng în cazuri de grea încercere. Nu arareori însă vărsăm și lacrimi de bucurie.

Înșușirile plânsului:

Dupăcum ori ce manifestatie sufletească este într'un grad mai mare ori mai mic o măsură a culturii individului, așa și prin plâns și în special prin schimbarea feții precum și prin sunetul ce-l produce individul să pot face unele deducții asupra culturii lui. Omul cult precum în toate așa și în plâns să știe modera, e atent la modificarea feții la producerea sunetului etc.

(Va urma.)

INFORMAȚIUNI.

DI. Romul Frates, revizor școlar diecezan și profesor la institutul nostru pedagogic diecezan, e numit de revizor școlar al județului Timiș. Noul revizor și-a ocupat postul la 1 Noemvrie.

DI. Dr. Gheorghe Costa, referent în senatul episcopesc al Consistorului nostru eparhial din Arad a fost numit — cu începere dela 1 Noemvrie — de inspector la direcțiunea C. F. R. din loc.

Profesor nou. Consistorul nostru eparhial din Arad a instituit de profesor la catedra de limba și literatura română dela școala normală diecezană pe candidatul de profesor, dl *Traian Magier*.

PARTEA OFICIALĂ.

Aviz oficios!

Aducem la cunoștința tuturor celor interesați, că la oficiul casei Consistorului se primesc bani și se efectuează solviri *numai înainte de amiazi*.

După amiazi — *sub nici-un motiv* — nu se primește publicul.

Arad, la 1 Noemvrie 1919.

Administrațiunea casei consistorului diecezan gr. or. român din Arad.

Nr. 2109—1919.

Circular

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale din părțile bănățene aparținătoare Consistorului arădan.

Onor. Consiliu Dirigent a decis a chema la arme pe Bănățenii contingentelor obligate la serviciu activ, pentru a face organizația militară a Bănățului. Prima zi de chemare va fi 15 Noemvrie a. c.

Este primul prilej, când fiii poporului nostru

și credincioșii bisericii noastre ort. române din Bănat pot a se înrola sub drapelul glorios al patriei mame.

Și acest prilej de mult așteptat trebuie să fie pentru toată suflarea românească din Bănat o adevărată sărbătoare națională, pentru că înfăptuindu-se idealul nostru național și scăpați din cătușile milenare, în care ne-au ținut asupritorii nostri — soldatul român a ajuns zilele fericite a nu mai apăra interese străine — interesele dușmanilor nostri — ci a se pune exclusiv în serviciul cauzei române.

Banatul este leagănul Românismului, căci pe acest pământ s'au dat primele lupte a le oștirilor împăratului Trăian cu Decabal; prin aceste lupte s'a făcut începutul întemierii Daciei Trăiane.

Bănățenii, ca apărători ai granițelor sudice, totdeauna au dat probe strălucite despre virtuțile lor militare apărând pământul strămoșesc cu scump sângele lor contra tuturor atacurilor venite din afară.

Nu ne îndoim, că tînării nostri din Bănat și acum vor grăbi cu dragoste și cu însuflețire a se înrola sub drapelul român făcându-se vrednici de bucuria zilelor de astăzi și de numele bun al fraților lor, cari pentru desrobirea neamului s'au stins cu glorie pe câmpul de onoare.

Invităm și îndrumăm pre toți preoții și învățătorii nostri, să lumineze poporul asupra însemnătății acestui început de organizare națională a Bănățului îndemnându-l să-și îndeplinească cu sfințenie datorințele față de patria română și față de gloriosul nostru Domnitor Ferdinand I, desrobitorul națiunii noastre, ca înrolarea tînărilor chemați sub drapel să fie deamă și impunătoare.

Să nu se peardă din vedere, că modul cum vor răspunde Bănățenii acestei chemări la arme este urmărit cu atenție încordată și din partea țărilor învecinate, deci toți Bănățenii să dea u strălucită dovadă despre hotărârea lor nestrămutată de a trăi și lupta ca cetățeni ai României întregite.

— Arad, 18/31 Octomvrie 1919.

Joan J. Papp
Episcop.

Nr. 2107—1919.

Circular

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale din districtul Consistorului arădan.

Onor. Consiliu Dirigent, rezortul cultelor și al instrucțiunii publice cu actul Nr. 12948 1919 cere, să-i trimitem de urgență un conspect compus în ordinea alfabetică a comunelor bisericesti, în cari să se arete datele, cari se referă la starea materială a parohiei și la starea familiară a preotului, precum și la ajutoarele primite dela stat în anul 1919.

Anume: pe baza unui formular, care se trimite de aici deosebit, cere a se arată în rubrici separate următoarele date:

1. Numele comunei bisericesti.
2. Numele preotului.
3. Numele soției și a pruncilor.
4. Ziua, luna și anul nașterii pruncilor.
5. Ziua, luna și anul introducerii preotului în prima parohie.
6. Cvalificațiunea preotului cu indicațiuni speciale.
7. Venitul curat al parohiei.
8. Congrua.
9. Cvincvenal.
10. Adaus familiar.
11. Ajutor de haine.
12. Ajutor grabnic pe Noemvrie—Decemvrie 1918.
13. Ajutor extraordinar de scumpete.
14. Bani de cvartir.
15. Paușal pentru ținerea calului.
16. Adaus personal.

Datele aceste le cere Onor. Consiliu Dirigent pentru a înlesni serviciul de compturi la purtarea socoților după legile contabilității de stat în modul cel mai exact.

În scopul executării acestui ordin dispunem următoarele:

Conspectul este a se compune în trei exemplare originale subscrise de preotul respectiv și de protopopul tractual. Un exemplar rămâne la oficiul parohial, altul se păstrează în arhiva protopresbiterală, iar al treilea se înaintează aici cel mult în 15 zile socotit dela publicarea acestui circular, pentru compunerea conspectului general al tuturor preoților din districtul acestui Consistor pe seama Onor. Consiliu Dirigent.

Preoții și conducătorii oficiilor protopresbiterale sunt răspunzăbili pentru exactitatea și corectitatea tuturor datelor luate în conspect.

Venitul curat al parohiei este a se socoti după starea de înainte de războiu.

Ca ajutor extraordinar de scumpete se înduce suma primită în prima jumătate a anului curent, pentru că pe a doua jumătate a anului nu s'a asemnat acest ajutor.

Rubrica banilor de cvartir rămâne goală, pentru că în competiția de congruă pe anul 1919 este luat și relutul de cvartir.

Ajutoarele de stat sunt a se pune cele asemnate și primite în anul 1919.

Dela promptitudinea și exactitatea cu care se vor compune aceste conspecte atârână și timpul asemnării ajutoarelor de stat pe anul viitor; deci interesul bine priceput al preoției pretinde, ca datele cerute să se compună și susțearnă fără nici o trăgânare.

Arad, 21 Octomvre (3 Noemvre) 1919.

Joan J. Papp
Episcop.

Nr. 2114—1919.

Circulară

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale de sub jurisdicția Consistorului ortodox-român din Arad.

În timpul din urmă ni-s'au adresat mai mulți învățători penzionați, cari ar dori să se inactiveze din nou.

După ce nu putem avea nimic în potruva reactivării învățătorilor penzionați, capabili de a servi bine școala noastră confesională, ne rămâne să dăm niște lămuriri pentru orientarea celor interesați.

I. Învățătorii penzionați, cari doresc să funcționeze în mod provizor numai, vor avea să facă în acest înțeles rugare, dovedind, cu extras de botez: când și unde sa născut, cu ultimul decret de învățător definitiv: că unde a funcționat mai în urmă ca învățător definitiv; cu documentul ce-l va fi având, că în care an și din ce motive a fost penzionat, să arate totodată și aceea, că astăzi cât îi face penziunea anuală.

Ceice doresc aplicație de învățători provizori și nu ar fi în vr'o stațiune până acum, au să-și ceară aplicare la vr'o școală din careva parohie anumită și să se înțeleagă cu Părintele Protopop concernent și cu respectiva comunită bisericească, pentru a fi cerut respective propus aici spre instituire provizoră. Tot astfel au de a-și legitima condițiunile de etate, funcțiune și de penziune și acei învățători penzionați, cari sunt dejă instituiți la careva școală în mod provizor.

Rugările de sub întrebare vor avea să fie trimise la oficiul protopopesic concernent și de acolo, ca propuneri concrete și motivate, la Consistorul eparhial spre decideră.

De pe acum se atrage atențiunea atâror învățători reactivați provizor, sau cari ar fi reactivați de aci înainte, că dela felul de activitate a dâșilor va atârână aprecierea, de a-i lăsa ori nu, și pe mai departe să funcționeze la școlăle noastre.

II. Din data ce unii învățători penzionați își cer reactivarea definitivă, pe cei interesați îi lămurim, că reactivării acesteia trebuie să-i premeargă constatarea, prin comisiunea județeană, a aptitudinii depline, trupești și sufletești din partea pomeniților penzionați.

Cei interesați vor avea deci să prezinte la revizoratul școlar de Stat documentele ce li-se vor cere, spre a putea fi supuși vizitării prin aceea comisiune, și după ce aceea comisiune se va fi pronunțat favorabil, interesatul va avea să-și ceară despre aceasta un act justificativ.

Având acest act, cel interesat va trebui să-l alătore, dimpreună cu extrasul de botez și cu celelalte documente și informațiuni cerute în partea I. a acestei dispozițiuni circulare, la o rugare adresată și trimisă direct Consistorului, cerând să-i-să deie încuviințarea din partea bisericească, spre a putea să se reactiveze în mod definitiv.

Reactivarea aceasta se poate face numai

pe cale de alegere din partea comunei bisericești și prin obținerea aprobării consistoriale pentru aceea alegere, — sau, se poate și așa, dacă comitetul și sinodul parohial, ca factori în drept de a candida și alege, abstau *unanim* dela aceste drepturi constituționale și cu unanimitate sar pronunța atât comitetul, cât și sinodul parohial pentru primirea atâtor învățători în aplicație definitivă.

Comitetele și sinoadele parohiale, spre a aduce asemenea hotărâri, trebuie să aibă dela asemenea reflectanți: documentele personale și de studiu obișnuite și încuviințarea autorității bisericești, ce se prevede în aceste dispoziții.

Arad, 12/25 Octomvre, 1919.

Joan J. Papp
Episcop.

Concurse.

Pentru deplinirea postului de învățător la școala confesională ortodoxă română din Berechii, protopresbiteratul lenopolea, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și școala”.

Venitele sunt: 1. Bani 490 cor. 2. Cvatir și grădină. 3. Usufructul a 16 jughere de pământ arător, după care dările le va plăti învățătorul ales. 4. Drept de pășunat la 8 vite. 5. Pentru lemne de foc 96 cor. 6. Venitele cantonale obișnuite. Alesul va avea să provadă și cantoralul în și afară de biserică. Învățătorul ales, va avea să conducă strana, să instrueze elevii în cântările bisericești, iar întrucât va ști conduce cor, se va împărtași de o remunerațiune specială. Venitul total dă suma de 1200 cor.

Întregirea salariului dela suma fundamentală în sus se va cere dela stat. Pentru care comuna bisericească nu garantează.

Recursele ajustate cu toate actele necesare, adresate comitetului parohial din Berechii se vor înaintă oficiului ppsc gr. or. român din lenopolea (Borosjenő) în termenul fixat, iar reflectanții au a se prezentă, în vre-o Duminecă ori sârbătoare, în sf. biserică din Berechii, pentru a-și arată desteritatea în cele cantonale.

Din ședința comitetului parohial din Berechii ținută la 29 Septemvrie (12 octomvrie) 1919.

Ioan Popoviciu m. p., președinte com. par.
În conțelegere cu: Ioan Georgia m. p. protopresbiter, insp. conf. de școlă.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante Dorgoș cu filia Mészdorgoș, în conformitate cu concluzul Ven. Consistor de sub Nr. 1035/919 prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Venitele acestei parohii sunt: 1. Casa parohială cu grădină. 2. O sesie parohială în extenziunea cuprinsă în foaia catastrală. 3. Birul legal. 4. Stolele legale. 5. Eventuala întregire dela stat.

Alesul are să supoarte dările publice după întreg venitul parohial și e îndatorat a catehiză în școala confesională din loc fără alta remunerațiune.

Parohia e de clasa a III-a de la reflectanți se pretinde deci asemenea cvalificațiune, iar recoursele ajustate cu documentele recerute în original și atestat despre serviciul prestat până aci și adresate comitetului parohial gr. ort. rom. din Dorgoș să se susțearnă P. On. Oficiu protopopesic gr. ort. rom. din Lipova (Lippa.) Reflectanții sunt îndatorati a se prezentă sub termenul concursual în cutare Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Dorgoș — pe lângă stricta observare a dispozițiunilor cuprinse în § 33 din Regulamentul pentru parohii — spre a-și arată desteritatea în cele rituale și oratorie, dar numai după ce vor dovedi protopresbiterului tractual, că posed cvalificațiunea prescrișă, iar cei din alta dieceză, că au înalta încuviințare a P. S. Sale Domnului episcop diecezan de a putea reflectă la aceasta parohie.

Dorgoș, din ședința Comitetului parohial gr. ort. rom. ținută la 27 Martie (9 Aprilie) 1919.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: Fabriciu Manuilă, protopresbiter tractual.

—□—

1—3

Nr. 718—919.

Pentru deplinirea catedrei de limba și literatură română dela școala normală (preparandia) ort. română din Arad se publică concurs care expiră la 10/23 Noemvre a. c.

Dela recurenți se cere să prezinte următoarele documente și dovezi:

1. Extras de botez din matricula bisericească, spre a dovedi, că sunt români de religiunea ortodoxă.

2. Atestat despre cvalificația de specialitate pentru școlă secundare, sau cel puțin cvalificația dela pedagogiul superior.

3. Atestat de serviciu dela autoritatea imediat superioară, dacă a mai fost în funcție didactică.

4. Eventuale dovezi despre activitatea literară.

5. Autobiografia pe scurt.

Beneficiul ce se pune în prospect celui ce eventual va fi ales, va constă din salariul, cvincvenalele și banii de cortel, ce se vor fixă pentru alte institute similare, conform anilor de serviciu computabili, cu ocaziunea așezării în clasa și gradatia de salarizare, la care cel ales va avea drept conform orânduieilor mai nouă. Și totodată se pun în prospect ajutoarele obișnuite, conform condițiilor familiare de ținut în seamă ale celui ce va fi ales.

Acest beneficiu se va asigură din recoursele diecezei și din ajutorul întregitor dela Consiliul Dirigent Român.

Arad, din ședința consistorială ținută la 26 Sept. (9 Oct.) 1919.

Consistorul ort. român.

—□—

3—3

Extras din ordonanța Nr. 21 și 25.

Comandamentul Trupelor din Transilvania ordonează, că

1. Vor fi considerați ca vinovați toți aceia, cari fără rea credință, prin tocaturi publice, în gări, trenuri, în restaurațiuni, pe străzi, vor vorbi sau vor discuta în orice chip știri, fie adevărate, fie închipuite sau își vor da păreri despre operațiunile de război sau despre situația și mișcarea trupelor, precum și cei ce vor critica poruncile date de autoritățile militare, sau orice alte măsuri cu privire la armata română.

2. Cei ce se vor face vinovați de una dintre poruncile de mai sus, se vor pedepsi de judecatori militari cu închisoare până la un an și amendă până la 2 mii lei.

Când însă faptele de mai sus, se vor săvârși cu gând de spionaj sau trădare, pedepsele vor fi cu mult mai aspre, după legile de război.

Duplicat.

Gheorghe Marian, născut la 19 Maiu (1 Iunie) 1901, în comuna Ș. Criștior, județul Bihor, pierzându-și certificatul școlar despre absolvarea cursului I teologic, liberat sub Nr. 8 M. T. 1918/19, i-s'a extradat cu datul de 24 Oct. (6 Noemvre.) 1919, Nr. 52 T. 1919/20 duplicat, prin ce certificatul original se declară de anulat.

Diracțiunea Institutului ped. teol. gr. or. român din Arad.

Dr. Cornelia Moga fost asistentă la clinica II-a de interne din Budapesta, aduce la cunoștința onor. public că s'a strămutat la Arad, str. Sina Nr. 1/b, unde ordonează zilnic pentru boale interne și de nervi. Totodată deschide laborator pentru cercetări chemice, bacteriologice, terologice și laborator Röntgen.

x—18

Cenzurat: Boneu.